

Wiera Meniok

Notka o Polonistycznym Centrum Naukowo-Informacyjnym im. Igora Menioka Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu

Postscriptum Polonistyczne nr 1(3), 319-323

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WIERA MENIOK
Drohobycz

Notka
o Polonistycznym Centrum Naukowo-Informacyjnym
im. Igora Menioka
Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Iwana Franki w Drohobyczu

Polonistyczne Centrum Naukowo-Informacyjne jako samodzielna jednostka Uniwersytetu w Drohobyczu powstało 5 listopada 2002 r., chociaż działalność poprzedzająca jego oficjalne otwarcie trwa o wiele dłużej. Wystarczy wymienić chociażby seminarium na temat *Do kogo należy Schulz*, przeprowadzone w październiku 2001 r. wspólnie z ówczesnym Konsulem Generalnym RP we Lwowie, Kszysztofem Sawickim. Seminarium towarzyszył spektakl znanego lwowskiego reżysera Aleksandra Owerczuka *Plac Świętej Trójcy* (Teatr Scena Galicjana). Przedsięwzięcie to było wyrazem bezpośredniej reakcji intelektualnego środowiska drohobyckiego na akt barbarzyńskiej kradzieży malowideł Schulza z dawnej willi oficera gestapo Feliksa Landaua przez pracowników Instytutu Yad Vashem w Jerozolimie.

Zasadniczymi zadaniami statutowymi Centrum Polonistycznego jest działalność na polu naukowym, metodycznym oraz kulturalno-artystycznym.

Biblioteka Centrum, która w chwili obecnej liczy ponad 5000 pozycji, stanowi wsparcie naukowo-metodyczne dla studiów polonistycznych, odbywających się na naszej uczelni na różnych wydziałach. Z biblioteki Centrum korzystają również pracownicy i studenci innych wydziałów i kierunków studiów oraz osoby niezwiązane ze środowiskiem akademickim.

Inicjatywa otwarcia Centrum Polonistycznego została wsparta przez Rektora Uniwersytetu w Drohobyczu, profesora doktora habilitowanego Walego Skotnego. Głównym celem Centrum było stworzenie bazy naukowo-metodycznej oraz organizacja uniwersyteckich studiów polonistycznych, lecz również koordynacja i sfinalizowanie umów między uczelnią a różnymi instytucjami naukowymi, naukowo-oświatowymi i kulturalnymi w Polsce.

Centrum Polonistyczne współpracuje z różnymi instytucjami w Polsce, m.in. z Instytutem Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydawnictwem UMCS, Biblioteką Narodową w Warszawie, Instytutem Książki w Krakowie, Ośrodkiem Kultury „Brama Grodzka — Teatr NN” w Lublinie, Forum Kultury w Łodzi, Teatrem Nowym w Łodzi, Stowarzyszeniem „Studio Teatr Test” w Warszawie oraz Stowarzyszeniem Animatorów Kultury w Warszawie.

Główną zasadą polsko-ukraińskiej współpracy jest uwzględnienie zasad partnerstwa polegających na równym udziale polskiej i ukraińskiej strony w każdym wspólnym projekcie.

W miarę możliwości publikujemy książki odzwierciedlające działalność Centrum:

- w 2005 r. w Warszawie ukazał się zbiór materiałów pokonferencyjnych *Drohobycz wielokulturowy*, do którego weszły artykuły drohobyckich i warszawskich literaturoznawców i historyków sztuki oraz obszerna część ikonograficzna. Jest to owoc wspólnego seminarium, zorganizowanego przez Centrum Polonistyczne wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim w kwietniu 2004 r.;
- w 2006 r. ukazał się inauguracyjny tom polsko-ukraińskiego interdyscyplinarnego rocznika naukowego „Pogranicze: Polska—Ukraina”, który powstał w ramach zawartej z UMCS w Lublinie umowy. Przygotowany już został kolejny tom tego wydawnictwa;
- dwujęzyczna książka *Bruno Schulz a kultura pogranicza. Materiały dwóch pierwszych edycji Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu*, wydana przez Centrum i dofinansowana przez Instytut Polski w Kijowie.

Centrum Polonistyczne było inicjatorem i organizatorem wielu polsko-ukraińskich i międzynarodowych przedsięwzięć, m.in.:

- seminarium studencko-profesorskiego *Wspólne wymiary kulturowe: Lublin — Drohobycz*, organizowanego od pięciu lat wspólnie z Instytutem Filologii Polskiej UMCS. Poszczególne posiedzenia seminarium, które odbywają się na przemian w Drohobyczu i w Lublinie, były poświę-

- cone, m.in. książce Henryka Grynberga *Drohobycz, Drohobycz*, dylogii Andrzeja Chciuka *Atlantyda* i *Ziemia księżycowa*, magicznym miastom Lublinowi i Drohobyczowi w interpretacji prof. Władysława Panasa;
- międzynarodowej konferencji naukowej *Recepcja twórczości Brunona Schulza na początku nowego tysiąclecia* (listopad 2002) — pierwszej na Ukrainie obszernej publikacji naukowej na temat Brunona Schulza;
 - polsko-ukraińskiego rocznego programu kulturalno-oświatowego *Przez wiedzę do kontaktu* zrealizowanego wspólnie z Wyższą Szkołą Zawodową w Sanoku (wrzesień — marzec 2003);
 - otwarcia Muzeum Brunona Schulza w Drohobyczu oraz towarzyszącej temu wydarzeniu konferencji międzynarodowej *Szulż i Ukraina* (listopad 2003)¹;
 - I Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu (lipiec 2004);
 - tournée koncertowego po ziemi drohobyckiej Chóru Młodzieżowego *Tutti Cantamus* z Warszawy (listopad 2004);
 - występów Studenckiego Teatru *Alter*, działającego przy Centrum w Lublinie, Łodzi i Warszawie w ramach Roku Kultury Ukraińskiej w Polsce (październik 2005);
 - II Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu (listopad 2006);
 - pierwszej edycji długofalowego projektu *Obecność: polsko-ukraińskie spotkania literackie*, w którym udział wzięli Jurij Andruchowycz, Bohdan Zadura, Andrij Bondar, prof. Jerzy Jarzębski (wrzesień 2007).

Międzynarodowy Festiwal Schulzowski w Drohobyczu jest już znaną i renomowaną imprezą, zarówno na arenie lokalnej, jak i światowej.

W kilku miastach Polski (Kraków, Lublin, Rzeszów, Sanok) Centrum Polonistyczne zorganizowało wystawę współczesnych zdjęć i dawnych pocztówek *Drohobycz — miasto Brunona Schulza*.

¹ 19 listopada 2003 r. z inicjatywy Centrum Polonistycznego została otwarta tzw. wstępna wersja Muzeum Brunona Schulza — pierwszego muzeum artysty na Ukrainie i na świecie. Znajduje się ono w pokoju profesorskim Schulza, gdzie prowadził zajęcia w dawnym Gimnazjum im. Władysława Jagielly (obecnie główny gmach Uniwersytetu w Drohobyczu, ul. Iwana Franki 24). Patronat Honorowy nad Muzeum objął śp. Jerzy Ficowski. Otwarcie Muzeum towarzyszyła Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna *Szulż i Ukraina*. Wówczas została powołana Międzynarodowa Rada Muzeum pod przewodnictwem śp. prof. Władysława Panasa ze strony polskiej i rektora Uniwersytetu w Drohobyczu, prof. Walerego Skotnego ze strony ukraińskiej. Po śmierci prof. Władysława Panasa funkcję przewodniczącego Rady Muzeum przejął prof. Jerzy Jarzębski.

Inicjatorem wspomnianego już Teatru Studenckiego *Alter* był świętej pamięci Igor Meniok (1973—2005), a kierownikiem artystycznym — polski reżyser teatralny i filmowy Andrzej Maria Marczewski. Inauguracja działalności teatru odbyła się 16 lipca 2004 r. w ramach I Międzynarodowego Festiwalu Schulzowskiego, podczas którego aktorzy przedstawili spektakl *Demirgors plus* na podstawie prozy Brunona Schulza. Prapremiera odbyła się 18 lutego 2005 r. podczas Akademii Naukowo-Artystycznej poświęconej pamięci wybitnego schulzologa, profesora Władysława Panasa, zorganizowanej z inicjatywy Igora Menioka — pierwszego Kierownika Centrum². Najważniejszym wydarzeniem Akademii było wręczenie dyplomu Doktora Honoris Causa śp. profesorowi Władysławowi Panasowi, który odebrała jego małżonka, dr Teresa Panas. Honorowy Doktorat został przyznany profesorowi przez Senat Uniwersytetu w Drohobyczu 20 stycznia 2005 r. — cztery dni przed jego śmiercią.

Dla studentów polonistyki naszego Uniwersytetu Centrum Polonistyczne regularnie organizuje cykle wykładów profesorów z Polski, m.in. prof. Oskara Stanisława Czarnika z Biblioteki Narodowej w Warszawie, prof. Jerzego Jarzębskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr Barbary Tarczyńskiej z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, dr Sławomira Bobowskiego z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Koncepcja Polonistycznego Centrum Naukowo-Informacyjnego, określenie oraz realizacja podstawowych kierunków jego działalności należały do świętej pamięci Igora Menioka — kierownika Centrum. Igor Meniok zmarł nagle 5 marca 2005 r. w wieku 31 lat — pelen energii, twórczych planów i zamysłów.

Centrum Polonistyczne, które z jego inicjatywy zostało otwarte, jest instytucjonalnym fundamentem naukowych i artystycznych kontaktów polsko-ukraińskich, w tym — jak słusznie zauważono w publikacji w lubelskiej „Gazecie Wyborczej” z 7 marca 2005 r. — Centrum stało się najważniejszym na Ukrainie ośrodkiem promocji twórczości Brunona Schulza:

Igor Meniok był pionierem w budowaniu właśnie na Ukrainie, szczególnie tej zachodniej, pozycji należnej Brunonowi Schulzowi. Dorobek w tym zakresie Igora Menioka, jeżeli teraz spojrzysz się w tak nieodległą i znaną nam przeszłość, okazuje się ogromny.

² Po śmierci Igora Menioka kierownictwo Centrum oraz realizację jego zadań przejęła jego małżonka, dr Wiera Meniok — teoretyk literatury, polonistka, badaczka twórczości Brunona Schulza oraz pogranicza polsko-ukraińskiego w kulturze i literaturze.

Obecna nazwa instytucji to Polonistyczne Centrum Naukowo-Informacyjne im. Igora Menioka.

Dr Wiera Meniok — absolwentka filologii rosyjskiej na Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu; obroniła pracę doktorską z teorii literatury na Uniwersytecie Narodowym w Doniecku. Jest autorką ponad 30 publikacji naukowych, w tym z zakresu polonistyki, m.in. związanych z twórczością Brunona Schulza. Razem z mężem, Igorem Meniokiem, była założycielką Polonistycznego Centrum Naukowo-Informacyjnego przy Uniwersytecie w Drohobyczu, które w 2003 r. zainicjowało powstanie wstępnej wersji Muzeum Brunona Schulza w Drohobyczu. Obecnie jest kierownikiem Polonistycznego Centrum Naukowo-Informacyjnego im. Igora Menioka oraz dyrektorem Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza; jednocześnie na filologii polskiej prowadzi wykłady z teorii przekładu, literatury polskiej XX w., filozofii i estetyki literatury polskiej. Redaktor naukowy kilku zbiorowych publikacji naukowych, m.in. polsko-ukraińskiego rocznika naukowego *Pogranicze: Polska — Ukraina*, wydawanego wspólnie przez UMCS i Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu. Zadebiutowała również jako tłumaczka polskojęzycznych tekstów szulzologicznych na język ukraiński.